

Täysistunto

Torstai 15.11.2018 klo 16.01—19.41

8. Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen osallistumisesta Pohjois-Atlantin liiton johtamaan koulutusoperaatioon Irakissa Suomen ja Pohjois-Atlantin liiton välillä kirjeenvaihdolla tehtävän sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 209/2018 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 11/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on ulkoasiainvaliokunnan mietintö UaVM 11/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Keskustelu

18.59 **Paavo Väyrynen kp:** Arvoisa puhemies! Tässä salissa muutama viikko sitten sa-
nailtiin siitä, että tässä salissa on sote-elefantti, ja tällöin huomautin omalta puoleltani, että
tässä on vielä suurempikin elefantti eli euroelefantti. Nyt, kun katsoo tätä hallituksen esi-
tystä ja vähän laajemminkin Suomessa käytävää ulko- ja turvallisuuspoliittista keskuste-
lua, voi sanoa, että on myöskin Nato-elefantti tässä salissa ja koko Suomessa.

Tämä hallituksen esitys Suomen osallistumisesta kriisinhallinnan laajennukseen on si-
nänsä aika pieni. Ajattelin kyllä kuitenkin vastustaa tätä esitystä ennen muuta osoittaakse-
ni mieltä sitä vastaan, että meillä ei käydä kunnollista, kokonaisvaltaista keskustelua Suo-
men osallistumisesta sotilaalliseen kriisinhallintaan. Presidentti Koivisto eläkepäivillään
joskus varoitteli siitä, että Suomi on astumassa Kaarle XII:n tielle, kun liian suuri osa so-
tilaallisista voimavaroista käytetään kriisinhallintaan ulkomailla ja ulkomaiseen yhteistyö-
hön.

Tämä hallituksen esitys antaa nyt aiheen tarkastella tätä aihepiiriä vähän laajemminkin.
Meillä pitäisi kyetä vaikkapa seuraavien hallitusneuvottelujen yhteydessä käymään kes-
kustelu kriisinhallintaan osallistumisen periaatteista, mihin osallistutaan ja kuinka paljon.

Mutta on kaksi muuta tärkeää asiaa. Kun täällä eduskunnassa kyselytunnilla käsiteltiin
Suomen osallistumista Norjassa järjestettyyn suureen sotaharjoitukseen, edustaja Musta-
järvi sai esittää siitä kysymyksen. Minulla oli kysymys samasta aihepiiristä, mutta en saa-
nut tilaisuutta sitä esittää. Olisin kysynyt siinä puolustusministeriltä, kuinka hänen toimin-
tansa on sopusoinnussa tasavallan presidentin lausuntojen kanssa. Presidentti Niinistöhan
on todennut, että sotilaallinen liittoutumattomuus palvelee nykyoloissa parhaimmin Suo-
men turvallisuusetuja. Toisaalta hän on todennut, että Suomi menettäisi liittoutumattomuus-
teen liittyvän edun, jos Venäjä alkaisi pitää Suomea samankaltaisena turvallisuusuhkana
kuin sotilasliitto Natoa. Ja nythän meillä on järjestetty näitä harjoituksia, jotka juuri syn-
nyttävät sitä kuvaa, että Suomi voi olla samanlainen uhka.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 115/2018 vp

Toisaalta tähän liittyy myöskin kysymys isäntämaasopimuksesta. Myöskin Suomessa oli Naton sotilaallista toimintaa, ja siinä nojaututtiin tähän isäntämaasopimukseen. Suomen osaltahan tämän sopimuksen allekirjoitti aikanaan Puolustusvoimain komentaja saatuaan siihen valtuutuksen tasavallan presidentin johdolla kokoontuneesta hallituksen ulko- ja turvallisuuspoliittisesta valiokunnasta. Sopimusta ei käsitelty eduskunnassa. Ruotsissa hallitus vei sopimuksen valtiopäivien käsiteltäväksi, ja se astui siten voimaan vähän myöhemmin. Valtiopäivät asettivat sopimuksen soveltamiselle kaksi tärkeää reunaehto: Nato-joukkoja voi tulla maahan vain Ruotsin kutsusta, eikä sopimus anna Nato-maille oikeutta sijoittaa ydinaseita Ruotsin alueelle. Suomen osalta sopimuksen tulkinnasta on tietävästi esiintynyt epäselvyyksiä ennen muuta sen suhteen, voivatko Nato-joukot tulla maamme omasta aloitteestaan.

Isäntämaasopimuksen 10. kohdassa todetaan, että se on voimassa toistaiseksi, jollei osallistuja irtisano sitä ilmoittamalla asiasta kirjallisesti muille osallistujille kuusi kuukautta etukäteen. Ja sopimusta voidaan 11. kohdan perusteella muuttaa tai muuntaa kirjallisesti kaikkien osallistujien keskinäisellä suostumuksella. Minun mielestäni Suomen on syytä avata keskustelut isäntämaasopimuksen täsmentämiseksi siten, että mukaan otetaan ainakin Ruotsin valtiopäivien päättämät rajaukset. Samalla voitaisiin korjata sopimuksen solmimisen yhteydessä tehty ilmeinen menettelytapavirhe ja saattaa tämä muutettu tai muunnettu sopimus eduskunnan käsiteltäväksi. Eduskuntavaalien jälkeen käytävissä hallitusneuvotteluissa on syytä käydä perusteelliset keskustelut myös niistä periaatteista, joilla Suomi toteuttaa omia sotaharjoituksiaan ja osallistuu muiden maiden ja Naton toteuttamiin sotaharjoituksiin.

Olen tämän kannanottoni yrittänyt saada epätoivon vimmallalla julkisuuteen, mutta yksikään media ei Suomessa ole halukas julkaisemaan tällaisia kannanottoja, vaan vain Nato-propagandaa kuulemme kaikkialla.

Arvoisa puhemies! Tulen siis kannattamaan vasemmistoliiton vastalauseita niillä perusteilla, jotka juuri esitin.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 209/2018 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.